
Nogmaals: ganzen en jacht

Naar aanleiding van het artikel van de heer Norman D. van Swelm in het juni-nummer 1975 van *Natura* ontvingen wij een reactie van mr. T. Lebre. Van zijn kant gaf de heer Van Swelm daarop weer een aantal kanttekeningen.

Beide auteurs gingen daarbij nogal in op de wetstechnische kanten van deze zaak. Naar de mening van de grootst mogelijke meerderheid van de redactie zijn echter die technische aspecten voor de meeste lezers van *Natura* niet interessant. De schrijvers hebben daarom hun artikel gewijzigd, zodat de discussie zich thans beperkt tot de biologische gezichtspunten. Beide artikelen worden u hieronder aangeboden.

De redactie is van mening dat nu aan dit punt voldoende aandacht is geschonken en wenst de discussie hierover, na nog een eventueel weerwoord van mr. Lebre, voorlopig als afgesloten te beschouwen. Ongetwijfeld blijft het onderwerp jacht een brandende kwestie, getuige o.a. de felle discussie hierover in enige districtsvergaderingen van Natuurmonumenten en ook de oprichting van de Stichting Kritisch Faunabeheer, waarover u elders in dit nummer een mededeling vindt.

Ganzen - informatie

door mr. T. Lebre

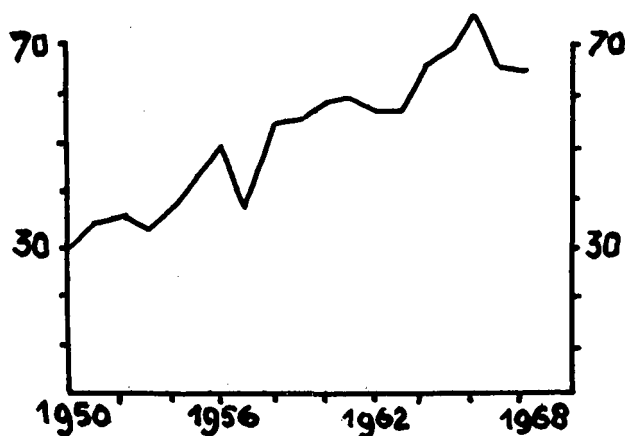
In *Natura* en in *De Pieper* heeft N. v. Swelm enige informatie over wilde ganzen bijeen gebracht. Deze informatie geeft hij in verband met een juridische visie, waarop ik hier niet in ga. Ik kan mij namelijk voorstellen, dat de lezers van deze tijdschriften voor deze aspecten niet veel belangstelling hebben, zoals althans de redactie van *Natura* mij liet weten. Omdat er op de informatie, die van Swelm geeft, op *biologisch* gebied wel wat is aan te merken, zou ik het volgende willen signaleren.

1. Onder het hoofd 'Oorzaken achteruitgang Rietgans' stelt van Swelm: 'Boyd en Scott... schrijven 80% van de winterverliezen van de in Groot-Brittannië verblijvende Kleine rietganzen toe aan jacht.' Door de vermelding van dit gegeven onder dit hoofd suggereert hij, dat de Kleine rietganzen in hun Britse winterkwartier achteruit gaan en dat de jacht daarbij een niet onbelangrijke rol speelt. Hij laat na er op te wijzen, dat de Kleine rietgans in zijn Britse winterkwartier juist *sterk is vooruitgegaan*. Deze vooruitgang is beschreven door Boyd en Ogilvie (1969). In 1950 was de november-populatie in de orde van 30.000 vogels. In 1966 was de november-populatie 76.000 en in 1968 65.000 vogels. Het aantalsverloop in deze periode is weergegeven in bijgaande grafiek, die aan het juist genoemde stuk is ontleend. Deze toename is niet niks. De

auteurs schrijven de toename toe aan vergroting van het voedselaanbod en aan afschotbeperking. In de winter van 1973-74 waren de Kleine rietganzen in hun Britse winterkwartier nog verder toegenomen: het aantal bedroeg toen 82.000 vogels (Bulletin no. 38:46 van het International Waterfowl Research Bureau, verschenen december 1974). Deze toename is daarom zo interessant, omdat de IJslands-Groenlandse Kleine rietganzen *alleen in Groot-Brittannië* overwinteren. De toename kan dus geen gevolg zijn van achteruitgang in een ander winterkwartier.

Van Swelm had deze spectaculaire vooruitgang niet onvermeld mogen laten.

2. Ook op het beeld, dat van Swelm geeft van het huidige aantal Rietganzen en op zijn prognose voor de toekomst van deze soort is wel iets aan te merken. Hij zegt: 'Sinds het midden der vorige eeuw is deze, eens algemeenste Europese wintergans spectaculair in aantal gedaald'. Hij concludeert daarna onder het hoofd 'Oorzaken achteruitgang Rietgans': 'Indien de situatie zo blijft of zelfs nog verslechtert, duurt het waarschijnlijk niet lang meer voor de Rietgans, of welke geografische vorm dan ook, van de aardbodem verdwenen is'. Hij onthoudt de lezer echter hoe de situatie *is*. Welnu, deze geeft geen aanleiding om te veronderstellen, dat de Rietgans binnenkort van de aardbodem zal verdwijnen. De Rietgans profiteert

Aantallen Kleine Rietganzen *Anser brachyrhynchus* (in duizenden) in Groot-Brittannië in november van de jaren 1950-1968, naar Boyd en Ogilvie (1969).

namelijk in sterke mate van de door heel Europa op gang gekomen oogst-mechanisatie en de daarbij optredende afvallen. Volgens Philippona (mondelinge mededeling) herbergen de huidige Westeuropese winterkwartieren (Zweden, Duitsland en Nederland) vermoedelijk omstreeks 50.000 Rietganzen. Daarnaast zijn er de winterkwartieren in Centraal-Europa (Oostenrijk, Hongarije en Joegoslavië), die eveneens volgens Philippona een soortgelijk aantal Rietganzen herbergen. Indien de situatie zo blijft hebben wij dus in Europa 's winters een bevolking van ca. 100.000 Rietganzen. Daarmee is de Rietgans nog niet van de aardbodem verdwenen.

Hierbij moet worden opgemerkt, dat de informatie van Philippona grotendeels op eigen waarneming berust. Van Swelm werkt met een berekening, die hij als onbetrouwbaar en te hoog kwalificeert. Het sombere beeld, dat hij ophangt berust in ieder geval niet op de feiten.

3. Onder het hoofd 'Beheer' concludeert van Swelm, dat het door mij gepropageerde uitzetten van Grauwe ganzen zinloos is bij de huidige interpretatie van de wet, waarbij de Grauwe gans afgeschoten wordt. Deze conclusie is niet in overeenstemming met de feiten. De Grauwe gans broedt in Nederland op het ogenblik op ten minste zeven plaatsen. Vier van deze broedplaatsen zijn door het

uitzetten als door mij gepropageerd tot stand gekomen. Van de jagers hebben deze vogels geen last. Twee andere broedgebieden en wel in Zeeuws-Vlaanderen zijn spontane dochter-vestigingen van de Zwin-populatie. Juist deze beide laatste vestigingen accentueren de onjuistheid van van Swelm's opvatting op dit punt, want die twee broedplaatsen zijn gelegen in gebieden, waar voornamelijk Belgische jagers opereren. Zelfs deze jagers, die bepaald niet de naam hebben van beheerst optreden in de natuur, laten de daar broedende Grauwe ganzen ook buiten de broedtijd met rust.

In het bovenstaande heb ik een paar punten opgesomd, die positieve elementen bevatten en afwijken van de door van Swelm gegeven schildering. Dat betekent natuurlijk niet, dat het beheer van de wilde ganzen in Europa nu een eenvoudige zaak is en dat het allemaal wel goed zit. De natuurbeschermers moeten voortdurend op hun hoede zijn. Wij zullen hard moeten werken aan aankoop van ganzenreservaten, aan doelmatig beheer en aan beheersovereenkomsten. Er is nog veel te doen.

Adres van de schrijver:

LITERATUUR:

BOYD, H. & M. A. OGILVIE, 1969. Changes in the British-wintering population of the Pink-footed Goose from 1950-1975. *Wildfowl* 20:33-46.